Õiguskantsler

Teie 06.08.2026 nr

Meie 06.08.2026 nr 14-3/261850/2606484

Austatud avaldaja

Tänan, et tundsite huvi õiguskantsleri kui ühe võimaliku presidendikandidaadi oletatava rollikonflikti vastu.

Kinnitan, et olen kõikidele ajakirjanikele ja teistele küsijatele vastanud nii nagu on. Mina ei taotle ühtegi uut töökohta ega ametit. Loodan täie jõu ja pühendumusega õiguskantsleri ametiaja lõpuni töötada.

Allar Jõks kirjeldas olukorda täpselt. Kui Riigikogu liikmed leiavad kellegi, kellel on piisavalt lai toetus (Põhiseadus nõuab laia toetust, sest Vabariigi President peab olema erapooletu), küsivad nad temalt presidendikandidaadina ülesseadmiseks nõusolekut. Tähtaeg on 24. august.

Sellist nõusolekut tohib küsida ka riigikontrolörilt, kohtunikult, õiguskantslerilt ja teistelt sõltumatutelt ametikandjatelt. Nimetatud või valitud ametites olevate inimeste volitused endises ametis lõpevad Vabariigi Presidendi ametivande andmisega. See on Põhiseaduses selgelt kirjas ja sellest tulebki lähtuda. Usun, et iga inimene, kellelt sel moel nõusolekut küsitakse, kaalub seda väga tõsiselt. Minult ei ole Riigikogu liikmed kandidaadina üles seadmiseks nõusolekut küsinud, ma ei ole end kandidaadiks ka pakkunud. Kõikide minust sõltumata tehtud avalduste peale olen vastanud, et õiguskantsler ei seo ega saa end siduda ühegi erakonna, koalitsiooni ega opositsiooniga.

Kui peaks tekkima olukord, kus Riigikogu liikmed suures enamuses üle koalitsiooni ja opositsiooni ning ilmavaateliste leeride piiride leiavad, et inimene, kes praegustes oludes sobiks Vabariigi Presidendiks olen just mina, ja küsivad Riigikogus Vabariigi Presidendi kandidaadina ülesseadmiseks nõusolekut, kaalun seda väga tõsiselt. Võimalik, et riiki tuleb uues ametis teenida, kui salajane hääletus selleni peaks viima. Sõltumatu põhiseadusliku institutsiooni juht ei tohi end ise kandidaadiks pakkuda, midagi kellelegi lubada, kokkuleppeid sõlmida ega esineda parteipoliitiliste avaldustega. Peale kandidaadi ülesseadmist (21.8-24.8.2026) ja registreerimist (ilmselt 25.8.2026) on võimalikud kohtumised poliitikutega ja intervjuud, kuid sõltumatu põhiseadusliku institutsiooni juht peab ka siis arvestama nii enda kui Vabariigi Presidendi rolli: mõlemad peavad seisma erakonnapoliitikast eemal.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Õiguskantsleri Kantselei
Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee